Liber de philo zophia platonis

Paulus Niauis cõmendabli viro Erasmo
presbitero arciũ baccalario vitam in kem
pnitz agenti dño ⁊ fautori suo plurimũ amãdo.

Habes erasme vt arbitror in memoria quẽ inter cõfe
rendũ iampridẽ de platone: qualẽ ve ꝓduximus ſermonez
Siquidẽ par: eadẽq; fuit/ et tibi audiendi: ⁊ mihi loquẽdi
cupiditas: de viro cõtinẽtissimo: sũmoq; autore. ⁊ ẽo eo
acrius eius inflãmat⁹ amore/ quo libri ipsius rariores sũt
et ad religionẽ: fideq; sacrã ꝓprius accedũt. Nõ solũ suo
ipse ꝓgressu/ aut stilũ philosophorũ seruat: aut oratorũ:
sed eciã diuini spũs igne succensus/ persimilis videt̃ sacer/
doti sacra dãtis oracula. Itaq; placuit vehemẽter librũ
de sũma ipius excipere: ac pluribus quasi degustacõz quã
dam tibi platonici cõmũicarẽ. habitoq; mẽtis gustu ad
clariora possũ⁹ volũina ascensũ habere faciliorem. Or cũ
ita vsu venerit lrãrũ studiosi simul ac phiam hauriãt/ sũ/
mã eloquẽcie pceptcõz. sua ꝑfecto scripta habũdãt/ ⁊ phi
losophicis sẽtẽcijs: et ꝯcinitudie oratoria/ q̃ cũ diligẽci⁹ q̃s
pspexerit haud facile iudicarit maior fuerit phũs an ora/
tor. Ceterũ de phia librũ poci⁹/ q̃m aliũ duxi⁹ i aptũ dare
Nãq; facil' est ad pcipiẽdũ: ⁊ breuitatẽ ꝯtiet mirabilẽ. q̃
ꝓpter veluti ꝯcitacõe q̃dã/ quẽuis bonarũ arciũ cultorẽ in
suũ videt̃ amorẽ allicẽ. quo facto ingeniu⁹ q̃sq; suã releuat
racõz. ac postea/ in illa ꝯfirmata ꝯsuetudie magnifica ipe
atq; exelsa/ diuia misteria p̃ se sẽncia studiosi⁹ nitat̃ ꝯplecti
abiciẽs inania q̃q;: ac eciã ea despiciẽs/ q̃ ad vanitatẽ a ꝓpi/
q̃re videãt̃. neq; veli credas/ platonicũ stilũ sũma retiẽ semꝑ
seria. verũ tã hũanit̃ infodũ: tãq; lenit̃ ꝓgredit̃/ vt ipm io
cari putares: atq; ludẽ q̃ tñ ludi ioci q; nihil in se claudunt
neq; abiecti: neq; miuti. sz ita reb⁹ accomodati vt elegan
ciã demõstrãt/ ⁊ scie ipi⁹: ⁊ autoris eiusdẽ. sz ignoro quor/
sũ/ ⁊ amore platonis/ ⁊ iã tui digress⁹ sũ. Idq; aũt cũ ob
incredibilem meã in te dileccõnem factũ sit/ tua intererit
acũine racionis iudicare In quo ⁊ ego nũc studio versor:
et ad quod te; aliosq; perlicere laboro. va le.

Argumentum marsilij in librū platonis de philozophia

Summa huius dyalogi est/ quid sit et quale officiū philozophi definire. Est aūt philozophi officiū/ diuina nosse: Gubernare hūana. in illa cōtemplatiua phia: in hoc actiua cōprehendit. philozophus itaqꝫ primo diuinam/ idest absoluta ipsius boni naturam per sapienciaꝫ cōtemplatur. Deinde ad id bonū veluti ad finem hūanas operacōes dirigens hūana gubernat. hec aūt gubernacio duo requirit. Primū/ vt quid humana natura sit: et quo pacto ducatur ad bonū a malo remoueatur cognoscat. Quodquidem per prudēciā phūs agit. Alterū vt sic istituat hoim/ et affect⁹ et actus sic temporet atqꝫ cohibeat vt ad bonū quod sapiēcia ipsa inuenerat: et ad quod prudēcia deinde direxerat facile tendant. Id vero per morales virtutes efficitur. q̄s oēs vno iusticie nomie plato cōplectitur. Atqꝫ ex hys duobus humanorū gubernacio cōstat. Eiusdem aūt est scire recte vnū homiem familiarem ac remp. gubernare. Quobrem qui moralis est/ idē dominus ciuilis rex ydoneus esset. Exquibus concluditur in ipso philozophantis officio hec omia cōtineri sapienciā prudēciam iusticiam moralē: domesticam ciuilem: ac regiam disciplinā per sapienciā diuina cognoscit: per prudēciā iusticiamqꝫ humana gubernat. dū rem suam. rem familiarem: rem pu. administrat. Eiusmodi est phi ipsius officiū. quod plato in libris de rep. lacius explicat. In hoc significat breuius. ac primo duas aliorū oppiniones circa phi officiū cōfutat Prima videtur vel solonis fuisse: vel similis alicui⁹ dicētis id esse quāplurima discere. Secūda hyppie zophiste volētis phiam arciū oim periciā esse hys deniqꝫ ꝯfundatis/ sentēciam quā prediximus breuiter inuit. Socrates

ergo fingitur hec in scolis Dionisij qui gramatice elemē
ta platoni tradidit / aduersus discipulos duos Dionisij
disputasse. Deinde q̄ in scol' tractauerat / in corona famili
ariū suorū a principio recensere).

Platonis dialogus de phia

Socrates

Dionisij gramatici ludū ingressus / iuuenes quos
dā vidi honestā preseferētes indolem. Claris or
tos parentibus. Cūq3 hys vna eorū eciā familia
res. aderant aūt duo quidē adolescentuli inficem
cōtēdētes. Que vo essz illorū questio haud satis aduterā
Verūtn̄ de anaxagora vel enopide disceptare videbantur
Circulos describentes et inflexiones quasdaz sūmo quo
dam studio manibus imitantes. Ego aūt alterius illorū
amicū iuxta quē sedebā / Cubito tāgens interrogaui / cur
ita cōtēderent adolescentes: et nuz magnū quiddā essz et
pulcrū? In quo tātū studiū ponerēt? Tū ille qd iqt ma
gnū et pulcrū. Nugantur em̄ isti de hys que sublimia sūt
et philozophantes garriūt huiꝰ ego responsū admiratꝰ.
O adolescēs inquā / an turpe tibi phiari videtur? Cur
ue tā acerbe respōdes Alt vo iuxta eū assedebat emulꝰ q̄
dā istiꝰ. Cū et me itrogātē et rn̄dētez illū audissz. nō expe
dit tibi socrates inquit interrogare hūc. an turpe existi
mat esse phiaz nec ne. nōne intellexisti ipsū in tunnditate
quādaz: Et crapula: atq3 somnolencia vniūsam etatem
egisse vt credas aliud quitquā eū tibi responsurū / quā ꝙ
turpe sit phia? Erat aūt iste in musica eruditus: alt' aūt
quē carpebat in gymnastica. videbaturq3 mihi oportere
aliūq3 prius interrogaueram / missū facere. Qm̄ haud sane
in disputando sed in agendo pocius seipsum demonstra
bat expertum. interrogandū aūt censui illū / qui sapiencio
rem se ostendebat vt siquo modo possem ab eo vtilitatem
aliquā reportarem Dixi igitur ad eum in cōmūi me que

stionem respondisse si aut tu putas melius isto te responsurum illud idem te nunc interrogo utrum videatur tibi phari pulcrum esse an secus? hec fere dicentes nos audierunt adolescentes. atque obmissa ea que inter ipsos erat contencione ad ea que disserebamus audienda seipsos silencio paraverunt. Respondit aut ille mihi et valde quidem ambiciose siquando O socrates phiari turpe esse ducerem/neque me hominem putarem: Neque quemuis aliud sic affectum. Innuens aut in emulum dicebat hec ea voce /ut amici exaudire possent. hic ego/pulcrum igitur tibi phari videtur? et maxime quidem inquit ille. Quid ergo inquam? Num videtur tibi fieri posse ut noscat quid/ Turpe ne aliquid sit an pulcrum. nisi a principio quid ipsum si noverit? Non nosti ergo inquam quod est aliquid phari? Novi equidem. Quid est? Quid aliud quam secundum dicta solonis. dicebat enim solon. senesco semper plurima discens et mihi quidem videtur semper sic oportere aliquid discere eum hominem/qui phus futurus sit sive iunior sive senior sit. ut in vita quamplurima discat. atque hys primo visus est aliquid mihi dixisse. deinde mecum reputans interrogavi/ an sibi phia polymathia idest multa discere videtur? Et ille omnino inquid. existias pulcrum aliquid solum esse phiam vel eciam bonum? et bonum quoque. utrum in phia id proprium inspicis/an eciam in alijs eodem pacto iudicas? ut verbi gracia studium gimnastice non modo pulcrum esse: sed eciam bonum Tunc ille et valde ironice/duo diversa protulit adversus hunc inquit dicatur quod neutrum sit. adversus aut te o socrates et pulcrum et bonum simul esse/confiteor. Ergo in gymnasijs multum laborem existimas esse gymnastice studium? et maxime quidem inquit ille quemadmodum in phiando multa discere phiam puto. atque ego credis ne gymnastice studiosos aliquid aliud appetere/quam ut eorum corpora bene se habeant? Id ipsum inquit. Num multi labores bonam corporis habitudinem efficiunt? quonam pacto inquit ex paucis laboribus robustum corpus fieri potest. at deinceps mihi visus est gymnasticus

ille prouotāo⁹ esse vt mihi ex pericia Gymnastice auxiliū ferret illū deinde percontatus sū. Quid autē tu taces o vir optime hec isto loquēte/ Nū et tibi videtur homines ex multis laboribus: an temperatis robur acquirere ? eq̄ dē o socrates asserē ausim ex moderatis corpus bene sese habere vnde inquā non virū vigilantē dico: et exurientē: et insuetam spinā habentem et curis extenuatū. ꝛ cū hec dixisset/ delectati adolescētes arriserunt alt autē ille eru buit tūc ego/ Quid tu igitur cōcedis ne. Nec paruos ne qꝫ magnos labores habitudinem bonam corporis effice re sed moderatos ? an repugnas cū duo simus in disputa cione cōcordes ? libenter quidē inquit huic repugnarē: at qꝫ aduersus eū valerem id qd̄ ꝓposui defendere. Eciam si causam haberem minus validam. Nullius em̄ p̄cij est. Verū tecū nihil decet preter opinionē contendere. Sed confiteor nō multas ymo temperatas exercitacōs bonū corporis habitū hoīibus p̄stare Cibi autē inquā multi an moderati ? Et cibi ait. preterea cōpuli eū vt cōcederet reliqua omnia que circa corpus versantur / Temporata quidē prodesse quāplurimū: Pauca vero vel nimia nūq̄ et ille moderata iuuare cōfessus est. At que ad animā spe ctant/ Cū moderata adhibentur cōducūt ? an pocius im moderata ? moderata. discipline aūt nōne ex hys sūt que anime adhibentur et cōferūt ? Consēsit. ex disciplinis ita qꝫ que temperate sūt: non que multe vtilitatem afferunt concessit. quem ergo interrogare merito cōueniret q̄les sūt labores: atꝫ cibi moderati ad corp⁹ ? in hoc tres vna ꝯueni⁹ ? medicū videlicet vel pedotriuē idest exercitaciōis magistrū interrogandū. quē vero despargendis seminib⁹ Quot moderata sūt ? agricultorē cōfessi sumus at vō de semēte et plantacione disciplinarū in anima quē nam me rito percontabimur ? quales vel quante temporate sint ? verꝫ deinceps cū ambiguitatis pleni essemus/ Ego iocās inquā/ vultis ne postquā nos in hoc ambigui sumus ab

hys adolescentibus id queramus? an forsitan erubesti? queadmodu procos inducit homerus nolentes aliu que pia preter se arcu intendere. sed cu oracionem meam graviter ferre viderent alia quada via id investigare aggressus inquam. Qualia esse debere coniciemus que oportet phm discere? cu neqz omnia: neqz multa sequi debeat? suscipiens vero sermonem sapiencior ille ait pulcerrimas atqz maxime congruas animo disciplinas esse. Ex quib9 maximam quis gloriam in phia cosequitur. Maxima vo gloria adipiscetur / Si singularu arciu peritus esse videatur Si mmus oim plurimaru saltem: earuqz presertimqz estimacione sut digne ea preceteris discens que liberos homines decent que ve intelligencie racione / Non manuum ministerio perficiutur. Cu ego. sic inqua dicis? Queadmodu in fabrica cotingit? in qua fabru quide ministru vel ad summu quinqz: aut sex mis emes architectu vo neqz dragmaru deceni milibus na p omnem grecia rari admodu repiut Nuqd tale aliqd ayo? ille me audies id ipsu se dice pfess9 e Cu mox iterrogaba / vtru possibile eet duas cuiq duntaxat artes hoc pacto ne du per multas magnasqz pcipere. Ne ita me dicere putes o socrates quasi philozophatem oporteat singulas artes ad summu prosequi. queadmodu artifices. veru vt liberu viru eruditu qz decet vt potis sit percipere que a quocuqz artifice proferut. preceteris omibus qui presentes sint: et ipse preterea ita mente coniectare / vt semper ipse elegantissimus: ac sapietissim9 presencium oim in hys que in quaqz arte et dicutur: et fiut appareat. atz ego adhuc em quorsu tederet ambigeba Intelligo ne inqua quale dicis esse viru phm? videris em mihi talem dicere quales in certamine sut pentathli. periti quiqz certaminu erga cursores: vel peltastas idest clipeatos iaculatores. etem illi a cursoribus vel peltastis in eoru certaminibus superatur: atqz secudu ordine obtinet Reliquoru vero athletarum primi atqz victores. Tale

aliquid forte dicebas phie studium prestare phis. vt ab hys: qui in quauis arte supremi sūt in eadē arte intelligēcia superētur dumqȝ secundū locū tenent sequentes reliquos antecedant. vt phūs in singulis facultatibus secūde sortis existat eiuscemodi mihi videris philozophantem virū ostendere. Recte inquit o socrates accepisse videris que de philozopho dicta fuerūt. Cū eū penthatlo cōperaueris. Est em̄ procul dubio talis vt nulli negocio seruire penitus velit. Neqȝ in aliqua re vsqȝ ad sūmū elaborare. Ne ꝓpter vnius exactam diligenciam in alys omībus facultatibus queadmodū artifices omīo deficiat Sed omīa mediocriter temperateqȝ attingat. Post hanc illius responsionem cupiens planiꝰ nosse quid diceret. Interrogaui bonos viros vtiles ne an inutiles esse arbitrarēt? vtiles inquit o socrates. Nōne si boni vtiles/mali inutiles erūt? Cōsēsit qd āt phōs viros vtiles vel inutiles putas at hec ille maxime omniū vtiles esse phōs asseuerauit. Age igit dinoscā si tu quidē vera dicis/ Quomodo vtiles nobis sūt isti secūde sortis homines? manifestū em̄ est ꝙ singulis artem habentibus inferior est phūs. Annuit age inquā si vel tu: vel ex amicis aliquis tibi carissimus egrotaret/vtrū ad curā valitudinis phm̄ illū secūdariū induceres: an medicū? vtrūqȝ. Ne mihi dicas vtrūqȝ. sed vtrū pocius? nullus inquit ambigeret/qui medicū ⁊ magis et prius. Quid aūt in naui fluctibus agitata: vtrū te et tua iubernatori. An phō cōmitteres? iubernatori e quidē. et in reliquis omnibus donec artifex aliquis assit phūs erit inutilis. apparet inquit. phūs igitur nūc nobis inutilis est cū artifices assint. Cōfessi vero sumus bonos quidē vtiles esse: malos inutiles. Coactus est deniqȝ confiteri. Quid ergo post hec abste petam? an forsitan i humanū est vltra perquirere? Quitquid lubet inquit. nihil aliud peto nisi ut itrū concedantur: iam dicta habent aūt se in hunc modum. Confessi sumus phiam. bonū esse: et

extare phõs: atqȝ ipsos philosophos bonos. bonos aũt vtiles: malos contra inutiles. Dinde concessimus donec artifices assunt/ philosophos inutiles esse: et artifices adesse semper. Nonne concessa hec sunt? sũt. Confitemur igitur vt videtur secundũ tuam oracionem/ Siquidẽ phãri est esse scientem in artibus eo pacto quo ipse dixisti malos ipsos esse et inutiles. quã diu inter homines artes sũt. Verũ non sic se habent o amice. Neqȝ phãri est circa artes studiose versari. Nec multis negocijs incumbere neqȝ multa perdiscere. sȝ aliud quiddam. siquidẽ existimarem et absurdum hoc esse: et mechanicos appellari eos qui artibus incũbũt. hoc aũt modo planius intelligemus/ an vera dicã si hoc mihi respondes. qui equos recte domare sciunt/ vtrum qui illos meliores reddunt/ an alij? qui meliores. Quid autem canes/ Num qui illos meliores reddere/ Idem et recte illos cohercere sciunt? omnino eadem ergo ars et illos meliores reddit: et recte cohercet. eadem. quid autem vtrum que et meliores facit et recte cohercet. eadem cognoscit bonos et malos an alia? eadem inquit. Voles igitur inquã idem de hominibus confiteri que optimos reddit hoies/ eandem esse quẽ et recte cohibet: et qui boni sunt: qui ve mali cognoscit. prorsus inquit. Nonne quecũqȝ vnum eadem et multos et q̃ multos vnum? ita et in equis preterea ceterisqȝ omnibus eodem modo. Eodem modo. quenam sciencia est/ que intẽperantes et legum transgressores in ciuitate recte pũnit nonne iudiciaria? prorsus. An vocas iusticiam aliã quãdam preter istam? non aliam. Nonne qua sciencia recte castigant et puniunt eadem bonos ac malos dinoscunt/ eadem quicũqȝ vero vnum norit plures quoqȝ cognoscet cognoscet. Atqui mltos ignorat ignorabit et vnum. Cõsensit. si ergo equus existens bonos ac malos equos ignoret/ Seipsũ eciã qualis est ignorabit. Cõcessit et si bos cũ sit/ haud nouerit qui sint boni aut mali boues sese eciam

qualis ipse sit ignorare eum necesse est. Ita est inquit eo
dem quoqꝫ modo si canis fuerit confessus est Nunc vero
cum homo quis existens ignorat bonos homines et ma
los. Nonne sui ipsius eciã ignarus erit? bonus ne sit an
malus annuit seipsum ignorare sapere est vel desipere? de
sipere. seipsũ itaqꝫ nosse sapere est. Confiteor inquit. hoc
igitur vt videtur et inscripcio que in delphis est percipit
prudenciam scilicet et iusticiam colere. apparet. ac eadem
et recte cohibere scimus. annuit. Qua ergo recte cohi
bere scimus ea vtiqꝫ iusticia est. qua vero et nos ipsos ⁊
alios dinoscere possumus prudencia videtur/eadem igitur
est iusticia atꝫ prudencia. apparet. Quinecia͂ ciuitates tũc
optime gubernantur cũ iniusti dant penas. vera narras
atꝫ hec ciuilis sciencia est. est inquit. Quid vero quociés
vir vnus recte ciuitatem instituit nomen illi conueniens
nonne tirannus et rex. annuit. Nonne tirannica aut regi
a arte gubernat? ymo. hee itaqꝫ facultates eedem ac supe
riores sunt. Videntur quid vero cum vir vnus domum
recte disponit quod huic nomen maxime congruit. Non
ne economus ac dominus? conuenit. Utrũ et iste iusti
cia bene regit familiam an alia facultate? iusticia. Idem
est igitur vt apparet rex tirannus ciuilis heconomus do
minus prudens iustus. Atꝫ vna quoqꝫ ars: est Regia tirã
nica ciuilis dominica heconomica iusticia atꝫ prudencia.
Videtur quid itaqꝫ philosopho viro quociens medicus
de egrotantibus quitquã dixerit/ Turpe est non posse.
Dicta illius assequi. Neqꝫ ex seipso aliquid coniectare et
quandocũqꝫ alius quisquã aliorum artificum eodem pa
cto. Cum autem iudex: aut alius quis eorum quos pau
loante retulimus/non absurdum in hys nec assequi di
cta Neqꝫ per seipsum conice? Quid ni esset absurdum
o socrates in tantis rebus nihil habere quod consulat?
Utrum igitur inquam et circa hec philosophum et pen
thatlum esse oportere dicimus. Et secundas possidetem

partes inutiles esse Donec aliquis ex superioribus assit Uel primum quidem ipsum oportere domum suam nulli administrandam prebere. Neqꝫ secundas in hoc partes tenere. Sed ex seipso omnia castigare iusti diiudicantem. Siquidem eius familia recte ãministrari debeat. assenciebatur ille mihi. Atqꝫ ego addidi si eciam sibi amicus aliquis vite sue rationem aut ciuitas aliquid decernẽdum aut iudicandum cõmittat. esset ne turpe illi o amice secundum in hys esse aut tercium. Neqꝫ ducem existere. Ita mihi videtur. Absit igitur o vir optime vt philosophari sit plurima discere: artesqꝫ tractare cũ ita dixissẽ Sapiens quidem ille ex antedictis rubore affectus tacuit. Indoctus antem affirmauit sic esse: et ceteri omnes dicta laudarunt.

Finis libri de philosophia.

Liber de philo zophia platonis